

Course plan

بهداشت مادر و کودک و باروری

نام درس: بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۴)	تعداد واحد: ۲ واحد	نوع واحد: تئوری
مدت تدریس: ۱۶ جلسه	رشته: مامائی	ترم: پنجم
گروه مدرسین: پورحیدری، دکتر صالحین	محل اجرا: مجازی	پیش نیاز:
سال تحصیلی: ۴۰۱-۴۰۲	تعداد دانشجویان: ۲۰	

اهداف کلی:

کاربرد یافته های علمی در مورد بهداشت قبل از ازدواج، بهداشت ازدواج، بارداری، بعد از زایمان، حین زایمان، تنظیم خانواده، بهداشت نوزاد، بهداشت نوزاد سالم و آسیب پذیر و ارائه خدمات بهداشتی در جهت کمک به تامین بهداشت و سلامت جسمی، روانی، اجتماعی مادر کودک، رشد و تکامل نوزاد و کودک تا ۶ سالگی

اهداف رفتاری:

دانشجویان در پایان این درس باید :

- ۱- از نقش ماما در ارائه خدمات *MCH* و *PHC* آگاهی داشته باشند.
- ۲- اهمیت بهداشت قبل از ازدواج و دوران بلوغ را بدانند.
- ۳- با بهداشت و سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی زن باردار آشنا باشند.
- ۴- روشهای آموزش بهداشت را بشناسند.
- ۵- فرآیند مشاوره و نقش ماما بعنوان مشاور در ازدواج، بلوغ، یائسگی، تنظیم خانواده و ... را بدانند.
- ۶- کلیات جمعیت شناسی و سیاست جمعیتی را بدانند.
- ۷- با روشهای تنظیم خانواده آشنایی داشته باشد.
- ۸- نحوه ارزیابی رشد و تکامل نوزاد و کودک و نیز مراحل پایش رشد را بشناسد.
- ۹- فرآیند طراحی طرح تحقیقاتی جهت بررسی مشکلات بهداشتی و ارائه حل مشکل را بداند.

اهداف ویژه:

- ۱- *PHC* را تعریف نمایند.
- ۲- اهداف و اجزاء *PHC* را بیان نمایند.
- ۳- هدف از بهداشت مادر و کودک (*MCH*) را بیان نمایند.
- ۴- دامنه فعالیت های *MCH* را شرح دهند.
- ۵- ارزیابی مشکلات مادر و کودک را تجزیه و تحلیل کنند.
- ۶- تغییرات جسمانی دوران بلوغ را بیان نمایند.
- ۷- اهمیت دوران بلوغ را بیان نمایند.
- ۸- نیازهای تغذیه ای دوران بلوغ را شرح دهند.
- ۹- اهمیت بهداشت روانی در دوران بلوغ را تحلیل کنند.
- ۱۰- اهمیت بهداشت قبل از ازدواج را شرح دهند.
- ۱۱- مواردی که در بهداشت قبل از ازدواج باید مورد توجه قرار گیرد را لیست نمایند.
- ۱۲- معاینات بهداشتی لازم قبل از ازدواج را انجام دهند.
- ۱۳- راههای پیشگیری از بیماریهای عفونی تاثیر گذار بر لقاح را توضیح دهند.
- ۱۴- راههای پیشگیری از بیماریهای مزمن تاثیر گذار بر لقاح را توضیح دهند.
- ۱۵- عوامل خطر ساز در حاملگی را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۱۶- بر اساس *BMI* تغییرات طبیعی وزن زن باردار را تفسیر نمایند.
- ۱۷- فرآیند مشاوره تغذیه مادر باردار را بکار ببرند.
- ۱۸- راهکارها و تمهیدات لازم مشکلات شایع دوران بارداری را شرح دهند.
- ۱۹- تغییرات روانی دوران حاملگی را شرح دهند.
- ۲۰- فرآیند مشاوره جهت تامین بهداشت روانی زن باردار را بکار ببرند.
- ۲۱- نیازهای اجتماعی زن باردار را بیان نمایند.
- ۲۲- بهداشت زنان در دوران شیردهی را توضیح دهند.
- ۲۳- آموزش های بهداشتی لازم برای مادران بعد از زایمان را ارائه دهند.
- ۲۴- ورزش های بعد از زایمان را آموزش دهند.
- ۲۵- اهداف و اصول آموزش بهداشت را تشریح نمایند.
- ۲۶- روشهای آموزش بهداشت را لیست کنند.
- ۲۷- فرآیند آموزش به یک مادر را تحلیل نمایند.
- ۲۸- یک برنامه آموزش بهداشت را برای زن (باردار، مادر شیرده یا ...) طراحی نمایند.
- ۲۹- روشهای ارزشیابی و پیگیری برنامه های بهداشتی را شرح دهند.
- ۳۰- هدف از مشاوره قبل از ازدواج را بیان نمایند.
- ۳۱- فرآیند مشاوره جهت آماده کردن یک زن برای یانستگی را بکار ببرند.
- ۳۲- اولویت های سیاستی جمعیتی تنظیم خانواده را لیست نمایند.
- ۳۳- اثرات افزایش جمعیت بر روند توسعه اجتماعی را تجزیه و تحلیل کنند.
- ۳۴- نظر ادیان رسمی در مورد تنظیم خانواده را بیان کنند.
- ۳۵- اهداف برنامه های تنظیم خانواده را لیست کنند.
- ۳۶- نقش ماما در مشاوره تنظیم خانواده را توضیح دهند.
- ۳۷- راهکارهای ایجاد نگرش مثبت در خانم های واقع در سنین باروری جهت فرزندآوری را شرح دهند.
- ۳۸- اندکس پیرل را محاسبه کنند
- ۳۹- مکانیزم اثر قرص ها و و آمپول های ضد بارداری ترکیبی را شرح دهند.
- ۴۰- اندیکاسیونهای قرصها و آمپول های ضد بارداری ترکیبی را لیست نمایند.
- ۴۱- کنتراندیکاسیون های قرصها و آمپول های ضد بارداری ترکیبی را طبقه بندی نمایند.
- ۴۲- مکانیزم اثر قرص ها و و آمپول ها و روشهای کاشتنی ضد بارداری پروژسترونی تنها را توضیح دهند.
- ۴۳- کنتر اندیکاسیون های روش های ضد بارداری پروژسترونی را فهرست کنند.
- ۴۴- عوارض جانبی روشهای ضد بارداری پروژسترونی را با یکدیگر مقایسه کنند.
- ۴۵- ضرورت انجام مراقبتهای پیگیری پس از تجویز روشهای پروژسترونی را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۴۶- مکانیسم اثر نورپلنت، دیو و مینی پیل را با یکدیگر مقایسه کنند.
- ۴۷- معایب روشهای جدید پروژسترونی را با یکدیگر مقایسه نمایند.
- ۴۸- نتایج آزمایش های مربوط به گذاردن *IUD* را تفسیر کنند.
- ۴۹- مزایای انواع مختلف *IUD* را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۵۰- شرایط لازم جهت خارج نمودن *IUD* را شرح دهند.
- ۵۱- نحوه درمان عوارض جانبی ناشی از *IUD* را بیان نمایند.
- ۵۲- مزایای انواع روشهای سد کننده جدید را با یکدیگر مقایسه نمایند.
- ۵۳- مکانیسم اثر روشهای مختلف سد کننده را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۵۴- طرق افزایش میزان کارایی روشهای سد کننده را بیان کنند.
- ۵۵- روش توپکنومی را شرح دهند.
- ۵۶- روش وازکنومی را شرح دهند.
- ۵۷- انواع روش های طبیعی را لیست کنند.
- ۵۸- انواع روشهای ضد بارداری جدید را فهرست نمایند.
- ۵۹- میزان شکست انواع روشهای ضد بارداری را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۶۰- اندکس پیرل را محاسبه کنند

- ۶۱- عوامل تأمین کننده بهداشت جسمی نوزاد را طبقه بندی نمایند.
- ۶۲- عوامل تأمین کننده بهداشت روانی نوزاد را بیان کنند.
- ۶۳- مزایای تغذیه با شیر مادر وسایر شیرها را با یکدیگر مقایسه نمایند.
- ۶۴- نحوه استفاده از تغذیه تکمیلی را شرح دهند.
- ۶۵- علت بروز بیماریهای معمول دوره نوزادی را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۶۶- تغییرات مربوط به رشد و تکامل دوران شیرخوارگی را تفسیر کنند.
- ۶۷- برنامه واکسیناسیون روتین از نوزادی تا سن ورود به مدرسه را بیان کنند.
- ۶۸- تغییرات مربوط به رشد و تکامل دوران نوپایی را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۶۹- نوسانات منحنی رشد را تفسیر نمایند.
- ۷۰- منحنی رشد نوزادان و کودکان را ترسیم نمایند.
- ۷۱- اهمیت تغذیه در دوران کودکی را شرح دهند.
- ۷۲- عوامل موثر در تأمین بهداشت روانی کودک را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۷۳- نحوه انجام معاینات دوره ای نوزاد و کودک را شرح دهند.
- ۷۴- عوامل موثر در تأمین بهداشت دوران قبل از دبستان را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۷۵- عوامل موثر در تأمین بهداشت دوران دبستان را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۷۶- راهکارهای ایجاد انگیزه در جهت رعایت بهداشت در کودکان سنین مدرسه را نام ببرند.
- ۷۷- موارد لازم هنگام ثبت پرونده های بهداشتی را لیست نمایند.
- ۷۸- اصول بازدید از جامعه را شرح دهند.
- ۷۹- مامائی جامعه نگر را تعریف نمایند.
- ۸۰- اهداف مامائی جامعه نگر را لیست نمایند.
- ۸۱- فواید مامائی جامعه نگر را شرح دهند.
- ۸۲- بهداشت گروههای آسیب های پذیر را تعریف نمایند.
- ۸۳- بهداشت سالمندان را شرح دهند.
- ۸۴- بهداشت معلولین را توضیح دهند.

محتوا و ترتیب ارائه:

شماره جلسات	رئوس مطالب	اهداف اختصاصی	حیطه	روش تدریسی	نوع وسیله آموزشی	فعالیت دانشجوی
۱ دکتر صالحین	تعریف بهداشت مادر و کودک و باروری و فلسفه و اهداف و مروری بر نقش ماما در MCH و PHC، خدمات بهداشت مادر و کودک در ایران و جهان		شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	وایت برد - دیتا پروژکتور	شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس
۲ دکتر صالحین	شاخصهای بهداشتی مربوط به مادر و کودک و بهداشت باروری		شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	وایت برد - دیتا پروژکتور	شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس
۳ دکتر صالحین	اهمیت بهداشت بلوغ، قبل از ازدواج و مقاربت و زمان لقاح		شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	وایت برد - دیتا پروژکتور	شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس
۴ دکتر صالحین	مشاوره قبل از ازدواج و قبل از بارداری		شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	وایت برد - دیتا پروژکتور	شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس

<p>شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس</p>	<p>وایت برد - دیتا پروژکتور</p>	<p>سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر</p>	<p>شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)</p>	<p>۱- با گایدلاین مراقبت ادغام یافته مادران آشنا شده و بکار ببرد ۲- عوامل خطر ساز در حاملگی را تجزیه و تحلیل نمایند. ۳- بارداری ناخواسته و تاثیرات آن بر MCH ۴- راهکارها و تمهیدات لازم مشکلات شایع دوران بارداری را شرح دهند.</p>	<p>✓ برنامه کشوری ✓ مادری ایمن ✓ مشاوره در صورت بارداری ناخواسته</p>	<p>۵ پورحیدری</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس</p>	<p>وایت برد - دیتا پروژکتور</p>	<p>سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر</p>	<p>شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)</p>	<p>۱- تغییرات روانی دوران حاملگی را شرح دهند. ۲- فرایند مشاوره جهت تأمین بهداشت روانی زن باردار را بکار ببرد. ۳- نیازهای اجتماعی زن باردار را بیان نمایند</p>	<p>✓ مشاوره بهداشت روان زن بارداری ✓ کلاسهای دوران بارداری</p>	<p>۶ پورحیدری</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس</p>	<p>وایت برد - دیتا پروژکتور</p>	<p>سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر</p>	<p>شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)</p>	<p>۱- براساس BMI تغییرات طبیعی وزن زن باردار را تفسیر نمایند. ۲- فرآیند مشاوره تغذیه مادر باردار را بکار ببرد.</p>	<p>مشاوره تغذیه در دوران بارداری</p>	<p>۷ پورحیدری</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس</p>	<p>وایت برد - دیتا پروژکتور</p>	<p>سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر</p>	<p>شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)</p>	<p>۱- بهداشت زنان در دوران شیردهی را توضیح دهند. ۲- آموزش های بهداشتی لازم برای مادران بعد از زایمان را ارائه دهند. ۳- ورزش های بعد از زایمان را آموزش دهند.</p>	<p>✓ مراقبت مادر بعد از زایمان ✓ مشاوره شیردهی</p>	<p>۸ پورحیدری</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس</p>	<p>وایت برد - دیتا پروژکتور</p>	<p>سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر</p>	<p>شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)</p>	<p>۱- اولویت های سیاستی جمعیتی تنظیم خانواده را لیست نمایند. ۲- اثرات افزایش جمعیت بر روند توسعه اجتماعی را تجزیه و تحلیل کنند. ۳- نظر ادیان رسمی در مورد تنظیم خانواده را بیان کنند. ۴- اهداف برنامه های تنظیم خانواده را لیست کنند. ۵- نقش ماما در مشاوره تنظیم خانواده را توضیح دهند. ۶- راهکارهای ایجاد نگرش مثبت در خانم های واقع در سنین باروری جهت فرزندآوری را شرح دهند. ۷- اندکس پیرل را محاسبه کنند</p>	<p>✓ کلیات جمعیت و شاخصهای جمعیت و باروری مشاوره و ارزشیابی برنامه های تنظیم خانواده</p>	<p>۹ پورحیدری</p>
<p>شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس</p>	<p>وایت برد - دیتا پروژکتور</p>	<p>سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر</p>	<p>شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)</p>	<p>۱- مکانیزم اثر قرص ها و و آمپول های ضد بارداری ترکیبی را شرح دهند. ۲- اندیکاسیونهای قرصها و آمپول های ضد بارداری ترکیبی را لیست نمایند. ۳- کنتراندیکاسیون های قرصها و آمپول های ضد بارداری ترکیبی را طبقه بندی نمایند. ۴- مکانیزم اثر قرص ها و و آمپول ها و روشهای کاشتنی ضد بارداری پروژسترونی تنها را توضیح دهند. ۵- کنتر اندیکاسیون های روش های ضد بارداری پروژسترونی</p>	<p>روشهای هورمونی تنظیم خانواده</p>	<p>۱۰ پورحیدری</p>

				را فهرست کنند. ۶- عوارض جانبی روشهای ضد بارداری پروژسترونی را با یکدیگر مقایسه کنند. ۷- ضرورت انجام مراقبتهای پیگیری پس از تجویز روشهای پروژسترونی را تجزیه و تحلیل نمایند. ۸- مکانیسم اثر نورپلنت، دپو و مینی پیل را با یکدیگر مقایسه کنند. ۹- معایب روشهای جدید پروژسترونی را با یکدیگر مقایسه نمایند.		
شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس	وایت برد - دیتا پروژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	۱- نتایج آزمایش های مربوط به گذاردن IUD را تفسیر کنند. ۲- مزایای انواع مختلف IUD را تجزیه و تحلیل نمایند. ۳- شرایط لازم جهت خارج نمودن IUD را شرح دهند. ۴- نحوه درمان عوارض جانبی ناشی از IUD را بیان نمایند. ۵- مزایای انواع روشهای سد کننده جدید را با یکدیگر مقایسه نمایند. ۶- مکانیسم اثر روشهای مختلف سد کننده را تجزیه و تحلیل نمایند. ۷- طرق افزایش میزان کارایی روشهای سد کننده را بیان کنند.	۱۱	پورحیدری
شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس	وایت برد - دیتا پروژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	۱- روش توپکتومی را شرح دهند. ۲- روش وازکتومی را شرح دهند. ۳- انواع روش های طبیعی را لیست کنند.	۱۲	پورحیدری
شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس	وایت برد - دیتا پروژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	اهمیت و نقش بهداشت جسمی نوزاد و کودک و توانمند سازی والدین در نگهداری شیرخوار (مراقبت کانگورونی و...)	۱۳	دکتر صالحین
شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس	وایت برد - دیتا پروژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	بهداشت جسمی نوزاد و کودک با تاکید بر تغذیه از شیر مادر و غذاهای کمکی و مشکلات شایع کودکان در این دوران	۱۴	دکتر صالحین
شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس	وایت برد - دیتا پروژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	رشد و تکامل و پایش آن واکسیناسیون و تغذیه در سنین مختلف (از تولد تا نوجوانی)	۱۵	دکتر صالحین
شرکت در پرسش و پاسخ و ارائه نظرات و حضور فعال در کلاس	وایت برد - دیتا پروژکتور	سخنرانی پرسش و پاسخ بحث و تبادل نظر	شناختی(دانش و درک و فهم و کاربرد)	تعریف و تقسیم بندی گروههای آسیب پذیر غربالگری	۱۶	دکتر صالحین

محتوا و ترتیب ارائه:

روش تدریس و وسایل کمک آموزشی:

سخنرانی - پرسش و پاسخ - بحث گروهی - رسانه های ویا مواد آموزشی : power point - وایت برد - فیلم

وظایف و تکالیف دانشجوی:

۱. حضور بموقع در کلاس
۲. حضور فعال وپانشاط درکلاس
۳. خاموش نمودن موبایل خود
۴. در جلسات بعدی بآمادگی در کلاس شرکت نماید.
۵. از شلوغی وهمهمه درکلاس بپرهیزد

سنجش و ارزشیابی:

ساعت	تاریخ	نمره	روش
		۵%	حضور و غیاب و فعالیت کلاسی
		۱۰%	کار کلاسی
	طبق برنامه آموزش	۸۵%	امتحان پایان ترم

منابع:

الف) اصلی

۱. کاتینگهام و همکاران، مامایی ویلیامز ۲۰۱۴، مترجم (ناشر). تهران: انتشارات گلبن، ۱۳۹۳
۲. حاتمی، حسین و همکاران. جلد سوم بهداشت عمومی تهران: انتشارات درخشان، آخرین چاپ
۴. دستورالعملهای کشوری تنظیم خانواده آخرین چاپ
۵. دستورالعملهای کشوری واکسیناسیون آخرین چاپ
۶. مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران آخرین چاپ
۷. مراقبتهای ادغام یافته سلامت کودک سالم آخرین چاپ
- ۸- درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی پارک چاپ ۱۳۹۱
- ۹- مراقبت آغوشی کانگارویی راهنمای مراقبت از نوزادان نارس ویژه والدین دفتر سلامت خانواده وزارت بهداشت
- ۱۰.....

ب) وابسته

- ۱- مامایی مایلز، آخرین چاپ
- ۲- پرستاری مادر و کودک لیفر، آخرین چاپ
- ۳- کلیه دستورالعملهای کشوری مربوط به سلامت مادر و کودک و باروری، آخرین چاپ
- ۴- هورمون شناسی اسپیرف، آخرین چاپ

